

Lutera raksti

Akadēmiskie kredītpunkti

2 KP (3 ECTS)

Iepriekšējo kursu prasības

Baznīcas vēsture III (Reformācijas laika vēsture)

Apstiprināts

Metodiskās komisijas sēdē (augusts, 2021.)

Galvenais pasniedzējs

Dr. Guntis Kalme guntiskalme@hotmail.com

Saturs (kursa anotācija)

M.Lutera teoloģiskās domāšanas evolūcijas analīze uz viņa galveno darbu apskates pamata, īpašu uzmanību pievēršot t.s. *agrīnajam Luteram*. Tiek uzsvērta viņa diskusija ar sholastisko paradīgu un jaunas, luteriskas teoloģiskās paradīgas izveides nozīmība, norādot uz Lutera teoloģiskās domāšanas pārmantojamību no sholastikas (nominālisma), no vienas puses, un oriģinalitāti, atbildot sava laikmeta teoloģiskajiem izaicinājumiem, no otras puses. Tiek norādīts uz Lutera ieguldījumu jaunas teoloģiskās antropoloģijas – *krusta teoloģijas* - paradīgas izveidē Rietumu teoloģiskajā domā.

Mērķi:

1. Veidot luterisku un akadēmisku izpratni par M.Lutera teoloģiskās evolūcijas īpatnībām, analizējot konkrētus viņa darbus.
2. Demonstrēt saikni starp M.Lutera konkrēto darbu tēmām un tajās ietverto problēmu risināšanas veidiem un šodienas teoloģiskajām aktualitātēm.

Sasniedzamie rezultāti

Zināšanas

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgūšanas studenti zīnās:

- Lutera teoloģiskās attīstības galvenos posmus un attīstības loģiku.
- Lutera galveno darbu pamatdomas

Vērtēšana

Seminārs,
Prezentācija,
Eksāmens

Prasmes

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgūšanas studenti pratīs:

- identificēt *agrīnā* un *vēlīnā* Lutera teoloģiskos uzskatus un to argumentācijas bāzi
  - izskaidrot Lutera *krusta teoloģijas* pamatidejas
- Seminārs,
Prezentācija,
Referāts,
eksāmens

Kompetences

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgūšanas, studenti spēs:

- lietot Lutera teoloģisko nostādņu pamatprincipus savā teoloģiskajā diskursā
  - izmantot Lutera galveno darbu pamatidejas savā praktiskajā kalpošanā
- Seminārs,
Prezentācija,
Referāts,
eksāmens

PILNA LAIKA STUDIJAS

Lekciju un semināru plāns

<i>Tēma</i>	<i>Akadēmiskās stundas (45 min)</i>
1 Ievads. M.Lutera teoloģiskās domāšanas paradigmas izveide, <i>agrīnais</i> un <i>vēlīnais</i> Luters. M.Lutera darbu izdevumi	3
2 M.Lutera viduslaiku saknes – monasticisms, misticisms un sholastika	3
3 M.Lutera teoloģiskā izaugsme 1513. – 1518.gados. <i>Lekcijas par Psalmiem, Romiešu vēstules komentārs, Galatiešu 1516-7 vēstules komentārs, Ebrejiem vēstules komentārs.</i>	3
4 M.Lutera agrīnie darbi: <i>Disputis pret Sholastisko teoloģiju 1517.g. – 97 tēzes, 95 tēzes, Sprediķis par Atlaidām un zēlastību 1518.g., 95 tēžu Skaidrojums; Torņa atklājums</i>	3
5 Seminārs I	3
6. <i>Heidelbergas disputis 1518.g. - Lutera krusta teoloģija</i>	3
7. <i>Leipcigas disputis 1519.g.; M.Lutera 1520.g. darbi: Vācu nācijas kristīgai muižniecībai par kristīgās kārtas uzlabošanu; Baznīca Bābeles gūstā; Par kristīga cilvēka brīvību.</i>	3
8. <i>Par gribas verdzību 1525. – pamatidejas.</i>	3
9. <i>Apliecība par Kristus vakarēdienu 1528. – pamatidejas.</i>	3
10. <i>Par koncīliem un baznīcām 1539. – pamatidejas.</i>	3

11.	Seminārs II	2
	Eksāmens	
	<i>KOPĀ</i>	<i>32</i>

Studējošo patstāvīgā darba organizācija un uzdevumi pilna laika klātienes studijās:

Nr. p. k.	Patstāvīgais darbs	Stundu skaits izpildei
1.	Gatavošanās 2 semināriem, patstāvīga lasīšana, literatūras konspektēšana	12
2.	Referāts par vienu M.Lutera darbu, uzsverot tā pamatdomu, argumentāciju, izmantošanu savā konkrētajā kalpošanā; jautājumu izpēte un izstrāde prezentācijai. Prezentācijas izdales darba lapas sagatavošana	32
3.	Referāta prezentācija un aizstāvēšana (ar pwp prezentāciju) semināros I - II	1
4.	Oponēšana cita studiju biedra prezentācijai, Oponēšanas gaitas izvērtēšana cita studiju biedra prezentācijai semināros I - II	1
5.	Studiju biedra eksāmena vadīta vērtēšana	2
	Kopā patstāvīgā darba stundas:	48

Plānoto studiju rezultātu sasniegšanas pārbaude:

Patstāvīgā darba uzdevuma Nr.	Plānotie studiju rezultāti			% no pārbaudījuma gala vērtējuma
	Zināšanas	Prasmes	Kompetences	
1.	+	+		10 %
2.	+	+		10 %
3.	+	+		10 %
4.	+		+	10 %
5.	+		+	10 %
eksāmens	+	+	+	50 %
Kopā				100 %

Literatūra

Pamata literatūra

- Luters, M. *Disputi pret Šolastisko teoloģiju./ Dr.Mārtiņa Lutera Darbu izlase, 1. sēj.* Rīga: LMF, 2019, 37.-46.lpp. Turpmāk – Izlase.
- Brehts, M. *Mārtiņš Luters. Viņa ceļš uz reformāciju 1483.-1521.* 1. sēj. Rīga: LMF, 2018. Turpmāk – Brehts.

- Luters, M. *Aicinājums uz disputu par indulgenču sludināšanas pamatojumu*; Izlase 47.-58.lpp. Brehts, 1. Sēj., 191.-257.lpp.
- Luters, M. *Vācu nācijas kristīgajiem augstmaņiem*; Izlase 193.-274.lpp. Brehts, 1. sēj., 395.-404.lpp.
- Luters, M. *Par kristīga cilvēka brīvību*; Izlase 275.-298.lpp.
- Luters, M. *Baznīca Bābeles gūstā*. Rīga: LMF, 2015; Brehts, 1. sēj., 405.-410.lpp.
- Luters, M. *Par gribas verdzību*. Rīga: LMF, 2016; Brehts, 2. sēj., 269.-297.lpp.

Papildliteratūra

- Forde, G. *Kā kļūt par krusta teologu. Pārdomas par M.Lutera Heidelbergas disputa tēzēm*. Rīga: LMF, 2017.
- Kītelsons, Dž. *Luters – reformators*. Rīga: LMF, 2002.
- Kolbs, R. *Mārtiņš Luters - praviētis, skolotājs, varonis. Reformatora tēli 1520-1620*. Rīga: LMF, 2018.
- Vīts, Dž. *Vieta, kur stāvēt. Dieva Vārds Mārtiņa Lutera dzīvē*. Rīga: LMF, 2007.
- Maldonis, V. *Mārtiņš Luters. Dzīve un mācība*. Rīga: A.Raņķa izdevniecība, 1937.
- Rubenis, A. *Renesanses un Reformācijas laikmeta kultūra Eiropā*. Rīga: Zvaigzne, ABC, 2000.

Interneta resursi:

- Zasse, H. *Lutera mantojums kristietībai*, <https://www.ebaznica.lv/lutera-mantojums-kristietibai-5384/>